

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА**

313-883/23
Београд
ДВР

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел. бр. 5196 датум: 27.02.2024.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 98/2006 и 115/2021) члана 27. став 2. и члана 37. Закона о Заштитнику грађана („Службени гласник РС“, бр. 105/2021), у испитном поступку оцене законитости и правилности рада Министарства просвете, Министарства за јавна улагања и Општине Прешево, покренутом по притужби ... ОШ ... из Прешева након окончаног испитног поступка Заштитник грађана је сачинио

ИЗВЕШТАЈ О СЛУЧАЈУ СА МИШЉЕЊЕМ

Заштитник грађана је примио притужбу коју је поднела ОШ из Прешева, у којој се наводи да извођење радова на реновирању објекта није завршено и да услови у којима се одвија настава нису безбедни за ученике. Реконструкција школе је започета 1... 5. 20... године, са роком за завршетак од 150 дана, али и даље није завршена. Радове на реконструкцији објекта финансирала је Канцеларија за јавна улагања Владе Републике Србије, односно сада Министарство за јавна улагања. У притужби је наведено и то да се настава од 20... године одвија у подруму школе у условима који нису хумани и безбедни за ученике.

Испитујући испуњеност услова за поступање по поднетој притужби у оквиру навода притужбе и разматрајући приложену документацију, Заштитник грађана је донео Закључак о покретању испитног поступка оцене законитости и правилности рада Министарства просвете акт дел. бр. 1...3 од 6. 20... године, Закључак о покретању испитног поступка оцене законитости и правилности рада Министарства за јавна улагања акт дел. бр. 1...4 од 6. ... 20... године и Закључак о покретању испитног поступка оцене законитости и правилности рада Општине Прешево акт дел. бр. 1...3 од 4. ... 20... године у складу са чланом 33. став 4. и члану 34. став 1. Закона о Заштитнику грађана.

Поступајући по притужби упућени су и захтеви за додатним изјашњењима и то: Министарству за јавна улагања акти дел. бр. 2...0 од 1... 9. 20... године, дел. бр. 7... од 1... 1. 20... године; Општини Прешево акти дел. бр. 2... од 1... 1... 20... године и ургенција за поступање дел. бр. 3...8 од 1... 1... 20... године.

Министарство просвете обавестило је Заштитника грађана актом број: 0...-0...-...8/20...-0... од 1... 6. 20... године, да сматра да Министарство просвете није надлежно да одговори на притужбу јер се предметна инвестиција за ОШ из Прешева реализује од стране Министарства за јавна улагања (у претходном периоду Канцеларија за јавна улагања).

Министарство за јавна улагања обавестило је Заштитника грађана актом број: 0...-0...-...1/20...-0... од 2.... 6. 20... године о следећим чињеницама од значаја за притужбу:

- да је Влада Републике Србије усвојила Програм обнове и унапређења објеката јавне намене у јавној својини у области образовања, здравства, социјалне заштите и спорта, који је утврђен Закључком Владе 0...- Број: 3...-3.../201... од 8. 4. 20... године, као и измене и допуне наведеног програма, утврђене Закључком Владе 0... Број: 3...-...4/20... од 1.... 1.... 20... године, Закључком Владе 0... Број: 3.../20...-... од 2... 1. 20... године, Закључком Владе 0... Број: 3...-8.../20... од 2.... 8. 20... године и Закључком Владе 0... Број: 3...-1.../20... од 7. 20... године (у даљем тексту: Програм);
- да је наведеним програмом предвиђено да Канцеларија за управљање јавним улагањима (сада Министарство за јавна улагања) обавља координацију активности из овог програма, као и праћење и извештавање о спровођењу програма, а да су носиоци реализације програма надлежни државни органи, надлежни органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, у складу са законом (у оквиру којих су објекти јавне намене обухваћени овим програмом);
- програмом је предвиђено да Министарство за јавна улагања упућује позив и инструкције носиоцима мера за достављање захтева са листом предлога пројеката за обнову и реконструкцију, затим обрађује и систематизује пристигле захтеве и доставља предлоге пројеката повременом радном телу (Радној групи), које доставља листу предлога Влади на усвајање. Подносиоци захтева чији су објекти одобрени за спровођење израђују пројектну и конкурсну документацију и достављају је Министарству за јавна улагања;
- да је пројекат реконструкције ОШ из Прешева реализован у оквиру наведеног програма;
- да је Уговор о извођењу радова закључен дана 1... 9. 20... године, а да је обавеза јединице локалне самоуправе да обезбеди стручни надзор у складу са Законом о планирању и изградњи;
- да су радови су започели 1... 5. 20... године, с обзиром на то да су се тек тада стекли услови односно да је тада обезбеђен стручни надзор;
- да је основним уговором био предвиђен рок од 150 календарских дана за извођење радова. Анексима основног уговора, рок је продужен на 285 календарских дана, уз сагласност стручног надзора, Општине Прешево и Министарства за јавна улагања;
- да је на почетку извођења радова установљено да радови обухваћени Уговором нису довољни да се реконструише цео објекат, те су извођачу радова одобрени вишкови радова у износу од 10 одсто д уговорене вредности, с обзиром на расположива финансијска средства. Такође, у току радова појавила се потреба и за извођењем непредвиђених радова;
- да је примопредаја радова извршена дана 2.... 6. 20... године;
- да су унутрашњи радови потпуно завршени на 2/3 објекта док су на 1/3 урађени демонтажа и рушење, а да је обим радова био ограничен расположивим финансијским средствима;
- да је планирана и друга фаза реконструкције предметног објекта која би, поред радова на остатку објекта, обухватила и изградњу продуженог боравка на истој катастарској парцели;
- да је Општина Прешево Министарству за јавна улагања доставила техничку документацију за другу фазу дана 1... 1... 20... године;
- да је Преглед техничке документације извршен и примедбе на исту достављене су општини Прешево, с обзиром да пројекат није усклађен са пројектом изведеног објекта за прву фазу;
- да ће друга фаза реконструкције предметног објекта бити реализована када Министарство за јавна улагања одобри техничку документацију и када се стекну

потребни услови односно финансијске могућности у буџету Републике Србије, с обзиром да је за покретање и спровођење поступка јавне набавке потребна сагласност Министарства финансија.

У додатним изјашњењима број: 0...-0...- .../20...-0... од 30. 1... 20... године и 3... 1. 20... године, Министарство за јавна улагања обавестило је Заштитника грађана да је Канцеларија за јавна улагањима (сада Министарство за јавна улагања) доставила пројектанту и Општини Прешево Извештаје у октобру 20... године, а у којима су садржане примедбе и сугестије у вези са достављеном техничком документацијом од 1... 1... 20... године и да Министарство има сазнања да је пројектант поступио по примедбама и доставио општини Прешево измењену техничку документацију. Такође, у изјашњењу се наводи да су у октобру 20... године, Општини Прешево поново прослеђени Извештаји са примедбама на техничку документацију које су достављене пројектанту у 20... години, имајући у виду да након тих Извештаја Министарству за јавна улагања није достављена измењена техничка документација.

Општина Прешево обавестила је Заштитника грађана актима од 4. 9. 20... године и од 2... 1... 20... године, да је друга фаза, односно завршна фаза реконструкције ОШ са територије те општине... требало да се одвија одмах након пандемије Коронавируса комплетирањем неопходне пројектно-техничке документације од стране инвеститора. Такође, у изјашњењу је наведено да је објекат прешевске ОШ ... остао недовршен и као такав (у недовршеном делу) не испуњава ни минималне услове за нормално одвијање наставе.

Приликом упућивања овог Извештаја о случају са Мишљењем, Заштитник грађана је нарочито имао у виду следеће:

*Устав Републике Србије*¹ у члану 64. став 1. јемчи да деца уживају људска права примерено свом узрасту и душевној зрелости. Чланом 71. ст. 1. Устава предвиђено је да свако има право на образовање, док је истим чланом ст. 2. предвиђено да је основно образовање обавезно и бесплатно, а средње образовање је бесплатно.

*Породични закон*² у члану 6. став 1. прописује да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

Чланом 62. истог Закона, предвиђено је да дете има право на обезбеђење најбољих могућих животних и здравствених услова за свој правилан и потпун развој, док је чланом 63. став. 1. предвиђено дете има право на образовање у складу са својим способностима, жељама и склоностима.

*Закон о основама система образовања и васпитања*³ у члану 7. између осталог предвиђа и то да систем образовања и васпитања мора да обезбеди за сву децу, ученике и одрасле једнакост и доступност остваривања права на образовање и васпитање заснованом на социјалној правди и принципу једнаких шанси без дискриминације, док је чланом 30. став. 1. утврђено да у обезбеђивању услова за остваривање права деце, ученика и одраслих на бесплатно образовање и других права утврђених овим законом,

¹ „Сл. гласник РС“, бр. 98/2006 и 115/2021.

² „Сл. гласник РС“, бр. 18/2005, 72/2011 - др. закон и 6/2015.

³ „Сл. гласник РС“, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 10/2019, 27/2018 - др. закон, 6/2020, 129/2021 и 92/2023.

Министарство просвете предузима све неопходне мере којима се у потпуности обезбеђује остваривање тих права.

Истим Законом у члану 108. предвиђена је одговорност установе за безбедност деце и ученика, те установа доноси акт којим прописује мере, начин и поступак заштите и безбедности деце и ученика за време боравка у установи и свих активности које организује установа, у сарадњи са надлежним органом јединице локалне самоуправе, које је дужна да спроводи.

*Закон о локалној самоуправи*⁴ у члану 20. став 1. у тачки 3. предвиђа да се јединица локалне самоуправе стара се о изградњи, реконструкцији, одржавању и коришћењу локалних путева и улица и других јавних објеката од општинског значаја, док је истим чланом у тачки 4. предвиђено да се стара се о задовољавању потреба грађана у области просвете (предшколско васпитање и образовање и основно и средње образовање и васпитање), научноистраживачке и иновационе делатности, културе, здравствене и социјалне заштите, дечије заштите, спорта и физичке културе.

Заштитник грађана у складу са чланом 27. став 2. Закона о Заштитнику грађана⁵ поред права на покретање и вођење поступка, има право да пружањем добрих услуга, посредовањем и давањем савета и мишљења делује превентивно, у циљу унапређења рада органа управе и унапређења заштите људских права и слобода.

Разматрајући наводе притужбе ОШ из Прешева у којој је указано да услови у којима се одвија настава нису безбедни за ученике, као и достављена изјашњења органа, Заштитник грађана указује да је неопходно предузети мере ради заштите најбољег интереса детета, а пре окончања друге фазе реконструкције наведене школе.

Уз потпуно разумевање разлога о одлагању реконструкције, о којима је Министарство за јавна улагања обавестило Заштитника грађана, с обзиром на то да нису одобрена средства од стране Министарства финансија, Заштитник грађана указује да је неопходно да сви органи укључени у процес реконструкције објекта школе, али и Министарство просвете као надлежни орган за област образовања, предузму мере како би се обезбедило да се настава одвија у безбедним условима за ученике.

Имајући у виду све наведено, а у циљу унапређења рада органа управе и заштите најбољег интереса детета, Заштитник грађана упућује следеће:

МИШЉЕЊЕ

Заштитник грађана је става да је потребно да Министарство просвете и Општина Прешево, у договору са ОШ на територији те општине, обезбеде додатни простор у ком ће се организовати настава за ученике наведене школе до окончања реконструкције објекта школе, а у циљу заштите безбедности и здравља ученика.

⁴ „Сл. гласник РС”, бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. закон.

⁵ „Сл. гласник РС”, бр. 105/2021“.

Заштитник грађана посебно истиче да је става да је потребно да Министарство за јавна улагања и Општина Прешево предузму све мере из своје надлежности како би се планирана реконструкција окончала у што краћем року.

Надлежни органи обавестиће Заштитника грађана, у року од 30 дана од дана пријема овог Извештаја о случају са Мишљењем, о поступању по истом.

ЗАМЕНИК ЗАШТИТНИКА ГРАЂАНА

Јелена Стојановић